

az Wojskowej Służby
ul. Podmurna 93, tel. 55 72 1
mail: fapak@wp.pl, www.
66 16 25 127; REGON 8705 736
KRS 00000 41892
82 1090 1506 0000 0000 500

Toruń
PAP

†† Liegmann Alojzy

M: 312/921 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Liebigmann Alojzy

T. M-312/921 Pom.

Toruni 304 P

I./1. Relacja —

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora *k. 3 s. 1-4*

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 7*

VI. Fotografie *brak*

1/2. Dokumenty dotyczące relatora: Siegmanna
Alojzy

1. Zawiadzenie Mirosława Ontowickiego
(Schwalbe) ps. „Ontow” (data napisu III, 1990r.) o
komspiracyjnej działalności Alojzego Siegmanna,
kserokopia k. 1 s. 1-2
2. Oświadczenie z 20. 11. 1990r. - podpis
nieczytelny - mpis - oryg. + kopia k. 2 s. 3-4

Mgr inż. Mirosław Orłowiejski .
Pseud. "Orłow", kapitan rezerwy.
Kraków, ul. Stan. Ziajki 7/7 .
Legitym. Z.B.o W.i D. nr. 298017 .

1
M-312/P
III-1990

Zaświadczenie !

Jako były d-ca samodzielnej kompanii nr.5, organizacji konspiracyjnej Polska Armia Powstania, która w r.1944 zmieniła nazwę na Polska Armia Podziemna, a na przełomie 1944/45 r. ~~Dotychczas~~ przyłączyła się do Polskiej Armii Ludowej, stwierdzam co następuje :

Ob. Aloizego Liegmanna zam. Foruń ul. Grudziądzka nr.42 m.34. zwerbowałem do pracy konspiracyjnej w 2-iej połowie 1942 r.

W jesieni 1942 r. po przejściu moim do pracy do F-my Born&Schütze w Toruniu powierzyłem Ob.A. Liegmannowi dowództwo plutonu polecając mu podjęcie stałej akcji dywersyjno-sabotażowo-wywiadowczej.

W ramach działalności samodzielnej kompanii nr.5, której byłem d-cą, działającej w zasadzie na terenie F-ki Born&Schütze w Toruniu/f-ka zbrojeniowa : produk. granatów 150 mm, małych bomb lotniczych, sprzętu wojskowego, łodzi desantowych itd./ od jesieni 1942 do końca stycznia 1945 stwierdzam, że Ob.A. Liegmann w okresie tym jako d-ca plutonu zorganizował pluton działający na terenie fabryki powodując wybrak kilku tysięcy pocisków i to dzięki stosowaniu różnych metod. Jedną z nich polegała na doborze różnych piasków formierskich i olei wiążących tak masy formierskie jak i rdzeniowe powodujących w czasie odlewania do wlewnic jak i form wybrak tak odlewów stalowych jak i żeliwnych. Druga natomiast polegała na zatykaniu komór doprowadzających ciepło z regeneratorów, ogrzewających gaz czadnicowy, doprowadzany do pieca martenowskiego i obniżania tym samym temperatury ciekłej stali co znowu prowadziło do wybraku wysokogatunkowej stali. Stal taka nie uzyskawszy wymaganej temperatury nie nadawała się do odlewania do wlewnic, lecz jedynie do piasku .

W r.1944 spowodował wybuch starego pocisku artyleryjskiego, który uszkodził piec martenowski . W końcowym okresie okupacji pracował w tokarni jako tokarz, powodując uszkodzenie tak różnych urządzeń elektrycznych jak i samych obrabiarek .

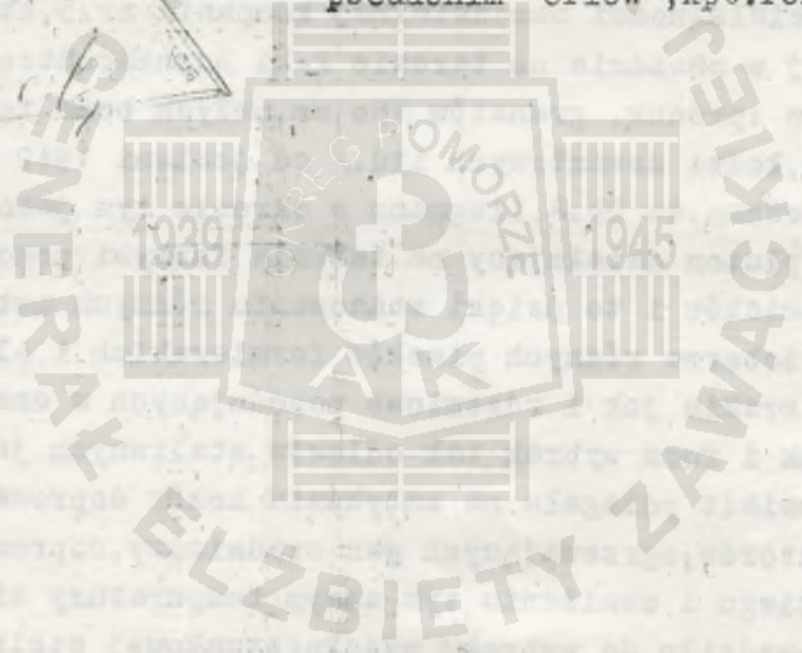
Jeńcom wojennym sowieckim oraz internowanym żołnierzom włoskim zatrudnionym na terenie fabryki udzielał wraz ze swoją grupą pomoc materialną. Działalność samodzielnej kompanii nr.5, a w tym między innymi postawa Ob.A. Liegmanna spowodowała to, że spora grupa załogi nie przyjęła żadnej z grup narodowościowych niemieckich mimo szykan i teroru .

Działalność Ob.A.Liegmanna współpracującego ze mną od 2-iej połowy 1942 r. należy ocenić b.wysoko podkreślając przy tym Jego ~~polityczną~~ patriotyczną postawę, odwagę i zmysł organizatorski.

~~W ogólności oceniam bardzo wysoko postawę Ob.A.Liegmanna, który w okresie okupacji wykazał b. duże zdyscyplinowanie organizacyjne, odwagę osobistą oraz wysokie poczucie przynależności do klasy robotniczej.~~
W ogólności oceniam bardzo wysoko postawę Ob.A.Liegmanna, który w okresie okupacji wykazał b. duże zdyscyplinowanie organizacyjne, odwagę osobistą oraz wysokie poczucie przynależności do klasy robotniczej.

Województwo Pomorskie
Urząd Wojewódzki

.....
/Mgr inż. Mirosław Orłowiejski /
pseudonim "Orłow", kpt. rez.

O Ś W I A D C Z E N I E

dotyczące Pana Alojzego Liegmana pracownika firmy BORN i SCHÜTZE w okresie okupacji.

Pana Alojzego Liegmana spotykałem na terenie fabryki BORN I SCHÜTZE w Toruniu, w której sam rozpocząłem pracę w terminie od 17.06.1941 do 31.01.1945 roku.

A. Liegmann był już tam zatrudniony od 1940 roku i pracował na różnych stanowiskach roboczych.

O jego działalności konspiracyjnej w ramach PAP pod kierunkiem por.Guntera Schwalbego /Miroslaw Orłowiejski/ nie byłem zorientowany .

O faktach tych dowiedziałem się dopiero po okresie okupacji .

Toruń, 1990.11.20

O Ś W I A D C Z E N I E

dotyczące Pana Alojzego Liegmanna pracownika firmy BORN i SCHÜTZE w okresie okupacji.

Pana Alojzego Liegmanna spotykałem na terenie fabryki BORN I SCHÜTZE w Toruniu, w której sam rozpocząłem pracę w terminie od 17.06.1941 do 31.01.1945 roku.

A. Liegmann był już tam zatrudniony od 1940 roku i pracował na różnych stanowiskach roboczych.

O jego działalności konspiracyjnej w ramach PAP pod kierunkiem por.Güntera Schwalbego /Miroslaw Orłowiejski/ nie byłem zorientowany .

O faktach tych dowiedziałem się dopiero po okresie okupacji .

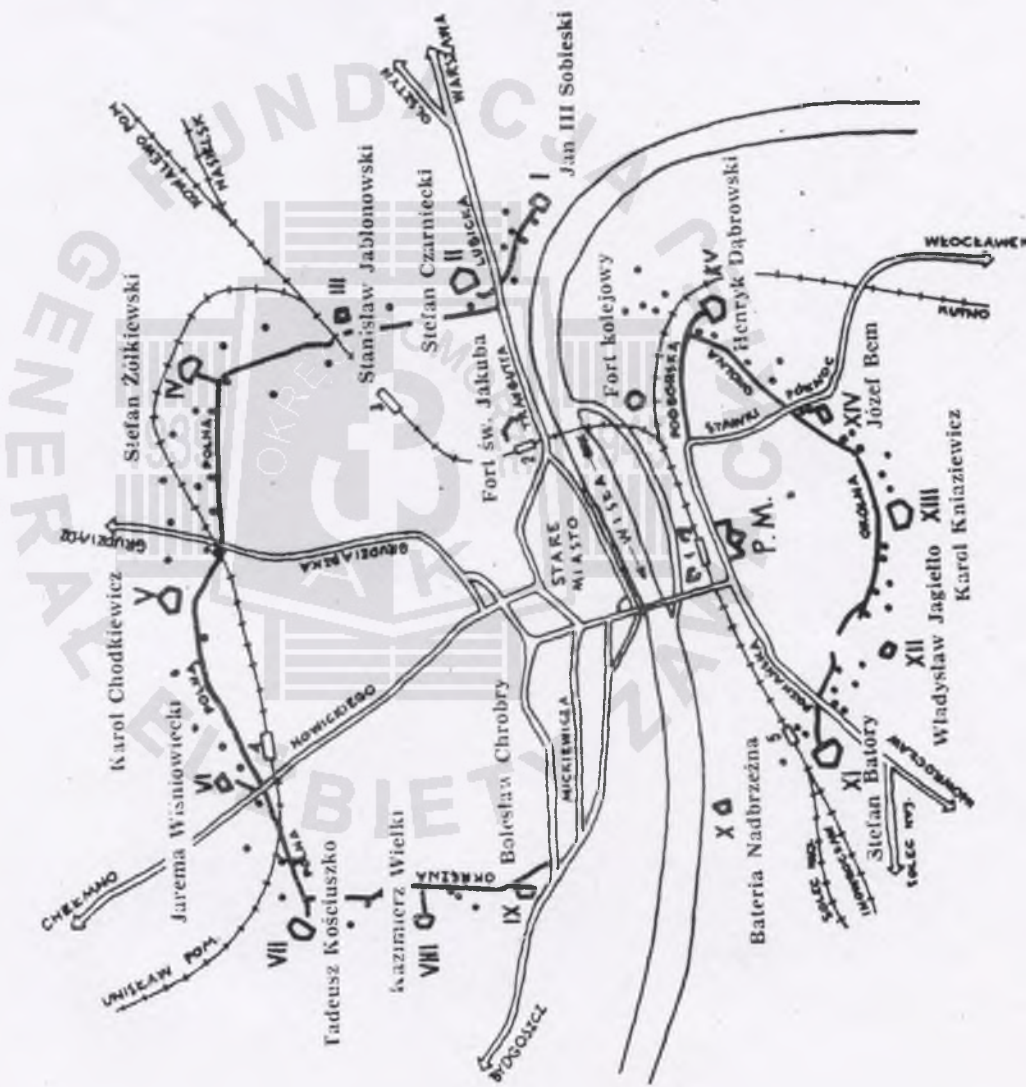

[Handwritten signature]

Toruń, 1990.11.20

toruńskie forty
 Alojzy Liegmann, "Wigierci toruńskiego
 fortu XIII, z II-III, Gdansk 1983"

chwili ich rozpoczęcia. Po prawej stronie Wisły powstało osiem fortów, po lewej — siedem. Każdy z nich miał na swym przedpolu kilkanaście schronów fortecznych dla piechoty, artylerii i na składy amunicji. Najpotężniejszy fort usytuowano na Jaku-

Plan Twierdzy Toruń

bskim Przedmieściu, przy drodze prowadzącej w kierunku Warszawy. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości nazwany został fortem Sobieskiego.

T: A-312/321 Pom.

Toruni

Liepsmann Alojzy

4. Karty informacyjne

sk. 7

Tomii 1
PITP 8/26

Liegmann
Alojzy Liegmann - maszynista kolejowy
działacz kulturalny
napisał wspomnienia
„Szlaki pomostów kolejowych”

red. Jan Kullberg Tom 1978

28 II 40 mieszkał z żoną na Wólce, bo był domem do getta
dostępny dla rodziny nie mógł
przeżyć, kochał, nie miał odrodzić żonę w tamtym
miejscu do końca III zbrodni, IX 40

Pracował w Barm i Schütz

1942 wstąpił do PITP, dwa plutony dyw. - robot

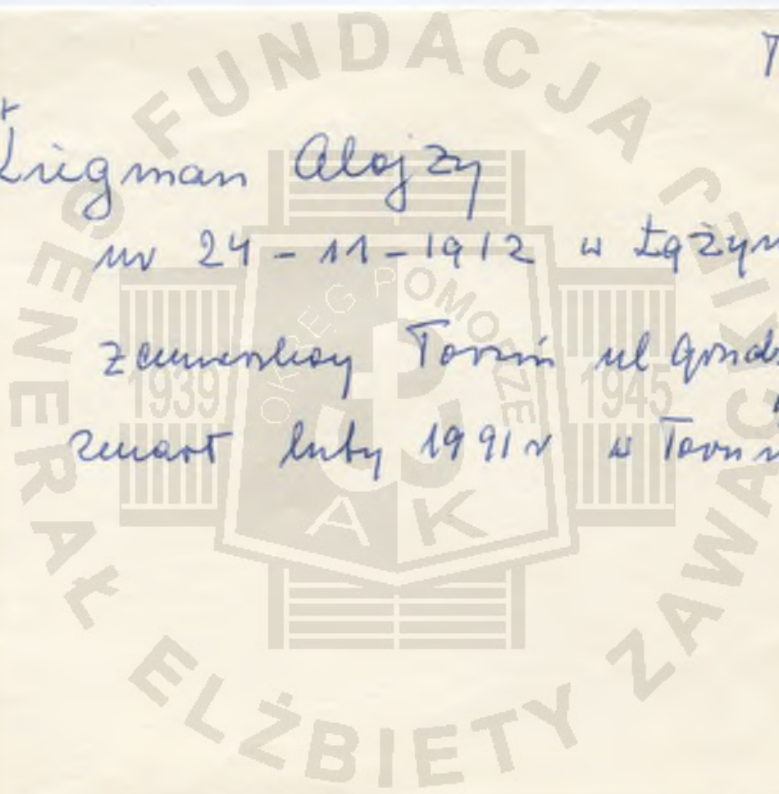
† Ligman Alojzy

Torun
? 2

ur 24-11-1912 w Łazymie

Zamieszkiwy Torun ul Górnokopiecka

Renart luty 1991 r w Torunin 41

Liegman Alojzy

zob. wykaz LW. kum. woj

nr. 24-11-1912 rym. Jane

materiał do PAP był d-cg plutonu

jego d-cg był Ortońcejski (Szwalbe)

obecny adres Toruń gondryńskie 42/44

Toruń
PAP 3

4

Alojzy Liegmann

O d p i s

OKRĘGOWA KOMISJA
BADANIA ZBRODNI HITLEROWSKICH
Delegatura Woj. w Toruniu
ul. Fosa Staromiejska 12
87-100 Toruń

Toruń, dnia 30 XII 1978

WIĘZIEŃ TORUŃSKIEGO FORTU VIII

Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich Delegatura Wojewódzka w Toruniu po zapoznaniu się z tekstem Alojzego Liegmana na temat Fortu VIII w Toruniu, w pełni akceptuje opisane fakty, jako zgodne z materiałami znanymi OKBZ.H. Del. Wojewódzkiej.

Jako pisa przewodniczącego OKBZ.H. Del. Woj. w Toruniu również potwierdzam powyższe fakty, ponieważ odbyłem się mi znane z racji mojego pobytu w Fortu VIII w okresie od 6 marca 1940 do dnia 6 lipca 1940 r.

Za OKBZ.H. Del. Woj.
w Toruniu
(—) niezłyty podpis
(W. Solecki, sędzia)

Podważa pieczęć:

Okręgowa Komisja Badania
Zbrodni Hitlerowskich
Delegatura Woj. w Toruniu
ul. Fosa Staromiejska 12
87-100 Toruń

Za zgodność z oryginałem:

Edmund Diekmann

WYDANIE:
ZBIERANIE KASZUBSKO-POMORSKIE ODDZIAŁ
MIĘSKI W GDANSKU - GDANSK 1985.

Lieq manu Alojzy

Toruń 5
PAP

Księgi

Święta pomorskich Katedr

skras w 1936 do 1948

ELŻBIETY ZAWACKIE

++ Liegman Alojzy

notatki biograficzne

zob: 'Biuletyn Fundacji' nr 1-2/31

wsz. III 101

Torun
AK? 6

a Liegmann ^{mn} A.

Toruni
SZP-242:
PAB' 7

Wiosną 1940 r. na punkcie
kontaktowym u Hoffmannów w
Bydgoszczy odbyło się komspiracyjne
spotkanie kolejarzy, które obrotło po-
cztek. Grupa kolejarzkiej (sabotaż-
dywersja) działającej od lata 1942 r.
Liegmann brał udział w spotkaniu
sob. T: K-545/545 cz. II Hoffmann Hosi-
mira Dimp. Bydg.

Toruń, ul.
Grodzińska

M-312

Toruń

++

Liepmann Albi

17

Liegmann Alojzy

